

Beantwoording van de 7 vragen uit het Integraal afwegingskader voor beleid en regelgeving (IAK)

Het Integraal afwegingskader voor beleid en regelgeving bevat normen waaraan goed beleid of goede regelgeving dient te voldoen. Uitgebreide informatie vind je op www.naarhetaik.nl (klik dan op de tekst "Naar het IAK" in de linker kolom).

1. Wat is de aanleiding?

Het kabinet wil zorgen voor beter herkenbare onderwijsroutes en een soepele overgang tussen vo en mbo. Het eerste cohort van de vakmanschap- en technologieroute is dit schooljaar (2014-2015) gestart. Met de huidige experimenten voor de vakmanschaproute en de technologieroute is gekozen om voorzichtig te starten en de experimenten te beperken tot niveau 2 en tot niveau 4 en in niveau 4 bovendien alleen voor de sectoren/opleidingsdomeinen techniek en landbouw. Na de inwerkingtreding van het huidige besluit is er echter geconstateerd dat er sterke behoefte is bij scholen om ook routes te kunnen inrichten op mbo niveau 3 (de vakopleidingen) en in andere sectoren dan alleen techniek en landbouw (voor mbo niveau 4, de middenkaderopleidingen). Tijdens de aanvraagperiode is daarnaast gebleken dat een aantal onderdelen van het thans geldende besluit om aanpassing vragen, waaronder betere afstemming op enkele wijzigingen in de Wet educatie en beroepsonderwijs inzake de studieduur en onderwijstijd van doelmatige leerwegen in het mbo.

2. Wie zijn betrokken?

Binnen het ministerie van OCW zijn de directies voortgezet onderwijs en middelbaar beroepsonderwijs betrokken bij dit wijzigingsbesluit. Voor het groene onderwijs is het ministerie van Economische Zaken betrokken. Daarnaast spelen de Onderwijsinspectie en de Dienst Uitvoering Onderwijs een belangrijke rol bij de implementatie en monitoring van de experimenten.

3. Wat is het probleem?

Uit reacties van scholen en instellingen blijkt dat het ontbreken van de mogelijkheid om een doorlopende leerroute in te richten van vmbo naar mbo niveau 3 een groot gemis is. Momenteel is het voor vmbo-leerlingen in de kaderberoepsgerichte leerweg niet erg gunstig om te kiezen voor de vakmanschaproute, want deze leidt op tot mbo niveau 2, terwijl de meest aangewezen route voor kaderleerlingen een rechtstreekse doorstroom naar mbo niveau 3 is. Uitbreiding van de vakmanschaproute naar mbo niveau 3 lost dit probleem op.

Daarnaast zijn er verschillende sectoren, zoals zorg en welzijn, waar minder vraag naar opgeleiden op niveau 2 is en des te meer naar opgeleiden op niveau 3 en 4. In deze sector was tot nu toe nog weinig belangstelling voor de vakmanschaproute (dit is ook gebleken uit de aanvragen voor experimenten die afgelopen schooljaar zijn gestart). De verwachting is dat met deze uitbreiding ook voor de zorg- en welzijnsopleidingen meer doorlopende leerlijnen zullen worden ingericht.

Inmiddels blijkt dat ook vanuit andere opleidingsrichtingen dan de techniek vraag is naar aantrekkelijke doorgaande leerroutes, waardoor leerlingen een (eventueel verkorte) en intensievere beroepsopleiding kunnen volgen. Voor deze uitbreiding zal de naam 'beroepsroute' gelden. Al toegekende experimenten kunnen de naam technologieroute blijven hanteren, maar nieuwe aanvragen in de sector techniek zullen ook overgaan op de naam 'beroepsroute'.

Per 1 augustus 2014 is een wijziging van de Wet educatie beroepsonderwijs in werking getreden voor de doelmatige leerwegen in het mbo. Als gevolg van deze wetswijziging wordt voor de beroepsopleidingen in het MBO een studieduur voorgeschreven (nieuw artikel 7.2.4a WEB) en worden meer concrete eisen aan het onderwijsprogramma gesteld met betrekking tot voldoende begeleide onderwijsuren en uren beroepspraktijkvorming (gewijzigd artikel 7.2.7 WEB). Dit staat verkorting van de studieduur in het mbo en de gedeeltelijke integratie of parallel aanbod van leerinhouden vmbo en mbo in de weg, terwijl deze gewenst zijn binnen de experimenten. Met het wijzigingsbesluit wordt het mogelijk om af te wijken van de WEB op het gebied van studieduur en

onderwijstijd. Gezien de uitgangspunten van het wetsvoorstel Doelmatige leerwegen in het mbo kan deze afwijking echter niet onbeperkt worden toegestaan. Alle opleidingen binnen het (bekostigd) beroepsonderwijs moeten intensief en volwaardig worden aangeboden en ondoelmatige leerroutes worden teruggedrongen. Het is daarom noodzakelijk vervangende voorschriften te geven. Daarom kent het wijzigingsbesluit specifieke voorschriften voor de studieduur en onderwijstijd, waardoor het bevoegd gezag van de school voor voortgezet onderwijs en de instelling voor beroepsonderwijs voor een experimentele leerroute mogen afwijken van de wetsbepalingen, mits zij zich maar houden aan de daarvoor in de plaats komende artikelen 6, 6a en 6b van het Besluit.

4. Wat is het doel?

In het besluit zijn de volgende zeven doelen geformuleerd:

1. De doorstroming van leerlingen van het voorbereidend beroepsonderwijs en het middelbaar algemeen voortgezet onderwijs naar het middelbaar beroepsonderwijs verbeteren,
2. meer leerlingen van de gemengde en theoretische leerweg kiezen voor een leerroute vmbo naar beroepsonderwijs,
3. de programmatische aansluiting van de leerwegen op het beroepsonderwijs verbeteren,
4. het onderwijsproces doelmatiger organiseren,
5. voor zover mogelijk de opleidingsduur verkorten,
6. het aantal voortijdig schoolverlaters verder terugdringen, en
7. de aansluiting van het beroepsonderwijs op de arbeidsmarkt verbeteren en voor de technologieroute: een bijdrage leveren aan de vermindering van het tekort aan technisch opgeleide mensen op de arbeidsmarkt in de technieksector.

Deze doelen veranderen niet door deze wijziging van het Besluit. De uitbreiding van het experiment maakt het mogelijk dat bovenstaande doelstellingen ook voor leerlingen op mbo niveau 3 en andere sectoren dan techniek en groen op niveau 4 kunnen worden gerealiseerd. De zevende doelstelling gold eerst specifiek voor de technologieroute, maar ook andere sectoren wordt nu gevraagd om de aansluiting op de arbeidsmarkt te verbeteren.

5. Wat rechtvaardigt overheidsinterventie?

Het betreft hier wettelijke ruimte voor het onderwijs. Het ministerie van OCW is verantwoordelijk voor onderwijswetgeving. Door een relatief kleine uitbreiding van het bestaande experimenteerbesluit kan het onderwijsveld breder gebruik maken van doorlopende leerlijnen, op verschillende niveaus en in verschillende onderwijssectoren. Door niets te doen zou een groep leerlingen niet mee kunnen doen met het experiment, waardoor deze groep geen kans heeft op een aantrekkelijke beroepsroute in de vorm van een doorlopende leerlijn.

6. Wat is het beste instrument?

Het voorstel is het uitbreiden van het bestaande Besluit experimenten doorlopende leerlijnen vmbo-mbo 2014-2022 vanaf het schooljaar 2016-2017. Specifieker gaat het om het uitbreiden van de vakmanschaproute naar mbo-niveau 3 en de uitbreiding van de technologieroute naar andere sectoren (overgang naar de beroepsroute). Hierin krijgen scholen en instellingen toestemming om nadat ze een goedgekeurde aanvraag hebben ingediend, gezamenlijk een leerroute vmbo-mbo in te richten. Tevens krijgen ze toestemming om op grond van het Besluit af te wijken van verschillende onderdelen van de WEB en de WVO (waaronder het Examenbesluit, het Bekostigingsbesluit en het Inrichtingsbesluit). In de aanvraag moeten de samenwerkingsverbanden aangeven hoe ze de route willen gaan inrichten en aantonen dat dit voldoende is uitgewerkt om de routes succesvol van start te laten gaan.

Het huidige besluit heeft een looptijd van 2014 tot 2022. Er is gekozen voor de maximale duur

van een experiment van acht jaar, zodat meerdere cohorten gedurende deze periode kunnen worden afgerond. Voor uitbreiding van de vakmanschaproute naar niveau 3 en de beroepsroute is geen verlenging van de experimentperiode nodig. Indien de nieuwe routes volgens de planning in schooljaar 2016-2017 van start kunnen gaan, betekent dat voor de beroepsroute dat er binnen de experimentperiode in ieder geval twee cohorten kunnen starten, er vanuit gaande dat de beroepsroute maximaal vijf jaar duurt.

7. Wat zijn de gevolgen voor burgers, bedrijven, overheid en milieu?

Financiële aspecten

Net als bij de al bestaande experimenten van de vakmanschaproute en de technologieroute zal er aan de uitbreiding van deze routes naar niveau 3 en naar andere sectoren geen extra bekostiging verbonden zijn. Vmbo-scholen en mbo-instellingen krijgen meer juridische ruimte voor samenwerking vanuit het actuele aanbod van vmbo en mbo; zij moeten de doorlopende leerroutes financieren vanuit de reguliere bekostiging van vmbo en mbo. De wijziging van het Besluit vindt budgetneutraal plaats.

Administratieve lasten

T.a.v. de administratieve lasten geldt voor de huidige experimenten dat voor deelname aan een experiment de administratieve lasten bestaan uit 1. het indienen van de aanvraag door scholen en instellingen om aan het experiment te mogen deelnemen, 2. bij deelname aan een experiment uit het inschrijven van de leerling in het experiment en mogelijk als extraneus voor die leerling die al mbo-programmaonderdelen afrondt terwijl hij in het vo staat ingeschreven, of vice versa, en 3. bij de daadwerkelijke uitvoering van het experiment is de last beperkt tot de verplichte deelname aan de monitor. Berekend is dat de administratieve lasten voor scholen en instellingen op maximaal 20.000 euro per experiment komen. Deelname aan de experimenten is op vrijwillige basis. Voor de uitbreiding van het experiment door deze wijziging geldt dezelfde berekening.